

Het is gemakkelijker een 13-jarige te beïnvloeden dan een 30-jarige

Coca Cola Company

Op het gebied van de ontwikkeling van jongeren naar volwassenheid strijden vooral de negatieve zaken om voorrang. Op het moment dat het eigenlijk al te laat is en problemen manifest zijn (individuele problematiek) of ervaren worden (openbare orde problematiek), worden financiën vrij gemaakt om het probleem onschadelijk te maken.

De tijdsfases voorafgaand en leidend tot deze uitbarstingen worden nauwelijks benut om deze problemen te voorkomen. Dat is ook niet zo vreemd, in principe zijn we niet geïnteresseerd in de jeugdigen (die later wellicht voor problemen gaan zorgen), maar slechts in het oplossen van het probleem. Voor die tijd lijkt de noodzaak om je te bemoeien met jongeren niet aanwezig, want er “zijn toch geen problemen”?

Deze ongeïnteresseerdheid van de omliggende samenleving is één van de belangrijke oorzaken van het vervreemden van de eigen jeugd. Immers vooral op de kwetsbare en beïnvloedbare leeftijd vanaf 13 tot ca. 18 jaar, worden jongeren getrokken door tegenstrijdige gevoelens:

- de hang naar zekerheid, veiligheid en geborgenheid en
- de drang om risico's te nemen op zoek naar persoonlijke “winst” of zelfverwerkelijking (Maslow)

In hun ontwikkeling hebben jongeren dan vooral behoefte aan identificatiefiguren, mensen waaraan ze zich kunnen spiegelen en aan op kunnen trekken. Het ontbreken van die figuren in de omgeving kan leiden tot identificering met de ongecontroleerde groep (groepsvorming tot gangvorming) of zelfs de aanname van negatieve identificatiefiguren (“foute leiders”)

Deze laatste drang kan dus leiden tot risicogedrag of zelfs probleemgedrag dat we daarna aan moeten pakken. Zowel politie als jongerenwerk worden pas op dat moment ingeschakeld, niet vanuit affiniteit met jongeren maar door de zorg om de eigen last van het probleem. Als het probleem is opgelost, worden de projecten weer beëindigd en pas weer ingezet bij nieuwe erupties (dit wordt de projectencarrousel genoemd)

Het voorkomen van problemen vergt een andere aanpak die vroegtijdige inzet vereist en er een is van affiniteit en continuïteit, de lange adem. Daarmee zeggen we eigenlijk in één adem dat vooral het jongerenwerk op dit moment fout wordt ingezet, want in plaats van aan de achterkant van probleemontwikkeling te gaan zitten zoals nu vaak het geval is, zouden we meer initiatieven moeten nemen aan de voorkant van die processen. Dus op (zeer) jeugdige leeftijd want als je aan het ontstaan van mogelijke probleemontwikkeling werkt, kun je het probleem wellicht voorkomen.

Wat dat oplevert? Als we kunnen voorkomen dat één jongere gedetineerd raakt, wordt de investering snel “terugverdiend”. Ter vergelijking: een nacht cel in Den Heijakker in Breda kost: € 250,00. Dit is ongeveer € 90.000,- per jaar. Dat zijn dan de kosten **exclusief** politiekosten, advocatuur, zittingskosten, slachtofferhulp e.d. Daar zijn de kosten van immateriële schade niet eens in beeld gebracht, want sommige slachtoffers lijden een leven lang.

De afgelopen jaren heb ik deze gedachtegang besproken niet alleen met jongerenwerkers, maar ook met instellingen, ambtenaren, politici en wat dies meer zij. Ik heb nergens gehoord dat ik geen gelijk zou hebben. In de praktijk blijkt echter dat het bijna nooit omgezet wordt in ander beleid. De instellingen roepen dat ze er geen geld voor hebben, ambtenaren zeggen dat ze het niet verkocht krijgen aan hun wethouders als het geld kost, de wethouders zeggen dat de instellingen er voor moeten zorgen.

Op die manier blijft het op lokaal niveau een cirkelredenering die steeds weer uitkomt op de verspilling van geld in kortlopende projecten. Projecten die jongeren even laten ruiken aan mogelijkheden zichzelf te ontwikkelen, maar snel daarna weggesaneerd worden.

Jan Schellekens
20 januari 2003